

ԿՈՌՈՒՊՑԻԱՅԻ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

ՎԻՎ/143/2024

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՏՈՒՅԺ ԿԻՐԱՌԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

ք. Երևան

29 հուլիսի 2024թ.

Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովը, մասնակցությամբ Հանձնաժողովի անդամներ Մարիամ Գալստյանի, Արամայիս Փաշինյանի և Լիլիթ Ալեքսանյանի (այսուհետ՝ Հանձնաժողով), 2024 թվականի հուլիսի 29-ին քննելով Կոտայքի մարզի Հրազդան համայնքի ղեկավար Սևակ Սասունի Միքայելյանի նկատմամբ Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքի (այսուհետ՝ Օրենսգիրք) 169.31-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված զանցանքի հատկանիշներով առերևույթ խախտման կապակցությամբ 2024 թվականի հուլիսի 4-ի թիվ ՎԻՎ/143/2024 որոշմամբ հարուցված վարչական իրավախախտման վերաբերյալ գործը՝

ՊԱՐԶԵՑ

I. Վարչական իրավախախտման վերաբերյալ գործի վարույթի նախապատմությունը.

1.1 Հանձնաժողովը, «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1.1-ին կետով սահմանված գործառույթների իրականացման շրջանակներում հիմք ընդունելով «Հետք» լրատվամիջոցի՝ «Գազը՝ համայնքապետի եղբոր,

ճանապարհների վերանորոգումը՝ եղբոր աներորդու ընկերություններից» վերտառությամբ¹ հրապարակումը և ղեկավարվելով Օրենսգրքի 244.17-րդ հոդվածի 1-ին մասով, իրականացրել է հրապարակմամբ ներկայացված տեղեկատվության հիման վրա վեր հանված Օրենսգրքի 169.31-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված զանցանքի հատկանիշներով Կոտայքի մարզի Հրազդան համայնքի ղեկավար Սևակ Միքայելյանի կողմից դրսևորված առերևույթ խախտմանն առնչվող նյութերի ուսումնասիրություն, որի արդյունքում պարզել է.

1.2 Իրականացված գնման գործընթացի (Էլեկտրոնային աճուրդի) արդյունքում Կոտայքի համայնքապետարանի՝ ի դեմս պատվիրատուի ղեկավար Սևակ Սասունի Միքայելյանի և վերջինիս հետ «Հանրային ծառայության մասին» օրենքի իմաստով փոխկապակցված անձ Մեխակ Սասունի Միքայելյանի բաժնեմասնակցությամբ «Լարգո-Վինչ» ՍՊԸ-ի (այսուհետ նաև՝ Ընկերություն) միջև 2024 թվականի հունվարի 30-ին կնքվել է թիվ ԷԱՃԱՊՁԲ ԿՄՀԲ-ԷԱՃԱՊՁԲ-24/03 սեղմված բնական գազի մատակարարման պայմանագիրը: Նշված պայմանագրի կնքմամբ Սևակ Միքայելյանն իր լիազորությունների շրջանակում կատարել է գործողություն, որն առերևույթ հանգեցրել է կամ կարող էր հանգեցնել շահերի բախման իրավիճակի առաջացման, մինչդեռ, որպես համայնքային քաղաքական պաշտոն զբաղեցնող անձ այդ մասին «Հանրային ծառայության մասին» օրենքով (այսուհետ՝ Օրենք) սահմանված կարգով 10-օրյա ժամկետում գրավոր հայտարարություն չի ներկայացրել Հանձնաժողով՝ այդ կերպ թույլ տալով օրենքի 33-րդ հոդվածի 7-րդ մասի պահանջի առերևույթ խախտում:

1.3 Հանձնաժողովի 2024 թվականի հուլիսի 4-ի թիվ ՎԻՎ/143/2024 որոշմամբ վերոնշյալ առերևույթ խախտման հիմքով հարուցվել է վարչական իրավախախտման վերաբերյալ վարույթ:

1.4 Հանձնաժողովը 2024 թվականի հուլիսի 8-ին Սևակ Միքայելյանին հասցեագրել է թիվ 01/2084-2024 ծանուցումը՝ Օրենսգրքի 169.31-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված զանցանքի հատկանիշներով վարույթի մասնակցի կողմից դրսևորած առերևույթ վարչական իրավախախտման վերաբերյալ՝ հրավիրելով ծանուցումը ստանալուն հաջորդող երրորդ օրը,

¹ <http://surl.li/tibyu>

ժամը՝ 15:00-ին վերջինիս ներկայությամբ վարչական իրավախախտման վերաբերյալ արձանագրություն կազմելու, իսկ հինգերորդ օրը, ժամը 15:00-ին՝ նշված առերևույթ իրավախախտման հիմքով կազմված արձանագրության և վերաբերելի նյութերի հիման վրա իրականացվող գործի քննությանը մասնակցելու:

1.5 2024 թվականի հուլիսի 25-ին պատշաճ ծանուցված Սևակ Միքայելյանի բացակայությամբ կազմվել է վարչական իրավախախտման վերաբերյալ թիվ ՎԻՎ/365/24 արձանագրությունը՝ Օրենսգրքի 169.31-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված առերևույթ իրավախախտման հատկանիշով:

1.6 2024 թվականի հուլիսի 29-ին վարչական իրավախախտման վերաբերյալ թիվ ՎԻՎ/143/2024 գործի քննությունն իրականացվել է պատշաճ ծանուցված վարույթի մասնակցի ներկայացուցչի ներկայությամբ:

II. Վարույթի մասնակցի ներկայացրած դիրքորոշում ու պարզաբանումներ

Արձանագրված առերևույթ իրավախախտման առնչությամբ 2024 թվականի հուլիսի 29-ին կայացած գործի քննության ընթացքում վարույթի մասնակցի ներկայացուցչի (լիազորագիր՝ տրված 18.07.2024թ.) (այսուհետ՝ Ներկայացուցիչ) կողմից ներկայացվել է դիրքորոշում (այսուհետ՝ Դիրքորոշում) առ այն, որ՝

«Գնումների մասին» օրենքով սահմանված կարգով (էլեկտրոնային աճուրդի ընթացակարգով) հայտարարված մրցույթին հրավերի պահանջներին համապատասխան սահմանված ժամկետում հայտ է ներկայացրել՝ «Լարգո-Վինչ» ՍՊԸ-ն և օրենսդրությամբ սահմանված բոլոր պահանջների պահպանմամբ հայտարարվել է ընտրված մասնակից: Ներկայացուցիչը հայտնեց, որ համայնքի ղեկավարը որպես պատվիրատուի ղեկավար ստորագրել է գնումների մասին օրենսդրությամբ սահմանված պահանջների պահպանմամբ ընտրված մասնակցի հետ կնքման ենթակա պայմանագիրը՝ հիմք ընդունելով այն հանգամանքը, որ դա ոչ թե հայեցողական լիազորություն է, այլ ի պաշտոնե իր պարտականությունը: Միաժամանակ, հավելեց նաև, որ վկայակոչված պայմանագրի կնքման գործընթացում Օրենքով սահմանված շահերի բախման որևէ դրսևորում առկա չէ՝ հաշվի

առնելով այն հանգամանքը, որ Ընկերությանը որևէ արտոնություն չի տրամադրվել: Ներկայացուցչի մեկնաբանմամբ շահերի բախման դեպքն առկա կլիներ, եթե Ընկերությանը որևէ արտոնություն տրամադրված լիներ, որը կվկայեր մասնավոր շահի առկայության մասին, մինչդեռ, Ընկերությունը հայտարարված մրցույթին հրավերի պահանջներին համապատասխան սահմանված ժամկետում հայտ է ներկայացրել և բավարարելով մրցույթի բոլոր պահանջներին՝ հայտարարվել ընտրված մասնակից:

Ներկայացուցիչը, միաժամանակ, խնդրել է հաշվի առնել այն հանգամանքը, որ Սևակ Միքայելյանի նկատմամբ Օրենսգրքի 169.31-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված առերևույթ իրավախախտման հատկանիշով վարույթ առաջին անգամ է իրականացվում: Նշել է նաև, որ Օրենքով սահմանված շահերի բախման վերաբերյալ իրավակարգավորումների մեկնաբանումն անհրաժեշտ է նաև հետագա գործընթացների շրջանակում գործողությունների առնչությամբ:

III. Վարույթի համար էական նշանակություն ունեցող փաստեր

Հանձնաժողովը, ուսումնասիրելով թիվ ՎԻՎ/143/2024 գործում առկա նյութերը, կատարել է հանգամանքների քննություն և հաստատված է համարում, որ՝

3.1 2018 թվականի հոկտեմբերի 26-ի թիվ 26 տարածքային ընտրական հանձնաժողովի N 15-Ա որոշման համաձայն՝ 2018 թվականի հոկտեմբերի 21-ի՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններում Կոտայքի մարզի Հրազդան (քաղաք) համայնքի ղեկավար է ընտրվել Սևակ Սասունի Միքայելյանը:

3.2 Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի պաշտոնական կայքէջի տվյալների համաձայն՝ Սևակ Միքայելյանը 2021 թվականի դեկտեմբերի 5-ի տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների արդյունքներով «Քաղաքացիական պայմանագիր» կուսակցության համամասնական ցուցակով ընտրվել է Կոտայքի մարզի Հրազդան համայնքի ղեկավար:

3.3 Սևակ Միքայելյանի կողմից 2024 թվականի մայիսի 23-ին ներկայացված «Պաշտոնատար անձի՝ 2023 թվականի գույքի, եկամուտների, ծախսերի և շահերի»

տարեկան հայտարարագրում առկա տվյալների համաձայն՝ Մեխակ Սասունի Միքայելյանը հանդիսանում է Սևակ Սասունի Միքայելյանի եղբայրը:

3.4 Արդարադատության նախարարության իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրի էլեկտրոնային միասնական գրանցամատյանում առկա տվյալների համաձայն՝ Մեխակ Սասունի Միքայելյանը (Սևակ Սասունի Միքայելյանի եղբայրը) 2022 թվականի մարտի 30-ից հանդիսանում է «Լարգո-Վինչ» ՍՊ Ընկերության (ՀՎՀՀ) 100% բաժնեմասի սեփականատերը:

3.5 Գնումների armeps համակարգում կցված պայմանագրի բացակայությամբ պայմանավորված՝ Հանձնաժողովի հարցմանն ի պատասխան՝ Հրազդանի համայնքապետարանի կողմից ներկայացված պայմանագրի համաձայն՝ իրականացված գնման գործընթացի արդյունքում Ընկերության հետ 2024 թվականի հունվարի 30-ին թիվ ԷԱՃԱՊՁԲ ԿՄՀԲ-ԷԱՃԱՊՁԲ-24/03 ծածկագրով կնքված պայմանագիրը ստորագրված է Հրազդանի համայնքապետարանի անունից որպես պատվիրատուի ղեկավար հանդես եկող համայնքի ղեկավար Սևակ Միքայելյանի կողմից:

IV. Որոշումն ընդունելու իրավական հիմքերը և հիմնավորումները.

4.1 Օրենքի 2-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ օրենքի գործողությունը տարածվում է հանրային իշխանության մարմինների վրա, ինչպես նաև հանրային պաշտոններ և հանրային ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող անձանց վրա: Օրենքի 4-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ հանրային պաշտոնը դասակարգվում է խմբերի՝ պետական և համայնքային: Օրենքի 5-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված կարգավորման համաձայն՝ համայնքի ղեկավարի պաշտոնը հանդիսանում է **համայնքային քաղաքական պաշտոն**:

4.2 Օրենքի 33-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված իրավակարգավորման համաձայն՝ շահերի բախումն իրավիճակ է, երբ պաշտոն զբաղեցնող անձի մասնավոր շահերն ազդում են կամ կարող են ազդել վերջինիս պաշտոնեական պարտականությունների անաչառ և օբյեկտիվ կատարման վրա:

4.3 Նույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված իրավակարգավորման համաձայն՝ պաշտոն զբաղեցնող անձի մասնավոր շահը ներառում է որևէ արտոնություն իրեն կամ իր հետ փոխկապակցված անձանց, ինչպես նաև այն անձանց կամ կազմակերպություններին, որոնց հետ ինքը կամ իր հետ փոխկապակցված անձն ունի գործարար, քաղաքական կամ այլ գործնական կամ անձնական հարաբերություններ: (...):

4.4 Նույն հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ **պաշտոն զբաղեցնող անձը պետք է խուսափի շահերի բախման իրավիճակի առաջացումից, ձեռնպահ մնա շահերի բախման իրավիճակում գործողություն (անգործություն) կատարելուց** կամ որոշում ընդունելուց, այդ թվում՝ որոշման կայացմանն ուղղված նախապատրաստական աշխատանքներին (փաստաթղթերի նախագծերի կազմում, քննարկումների կազմակերպում, որոշման վրա ազդեցություն ունեցող հանձնախմբերի ձևավորում և այլն) մասնակցելուց կամ այլ կերպ որոշման կայացման գործընթացին մասնակցելուց:

4.5 Նույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված իրավակարգավորման համաձայն՝ վերադաս կամ անմիջական ղեկավար չունեցող կամ **քաղաքական պաշտոն զբաղեցնող անձը սույն հոդվածի 5-րդ մասով նախատեսված դեպքերում պարտավոր է այդ մասին գրավոր հայտարարություն ներկայացնել Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով**, որն առաջարկում է ձեռնարկել իրավիճակի լուծմանն ուղղված քայլեր, այդ թվում՝ հանդես գալ կոնկրետ իրավիճակում շահերի առկայության մասին հայտարարությամբ:

4.6 Նույն հոդվածի 8-րդ մասով սահմանված իրավակարգավորման համաձայն՝ նախքան վերադասի կամ անմիջական ղեկավարի գրավոր համաձայնությունը կամ **Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի առաջարկությունն ստանալն անձը պետք է ձեռնպահ մնա հարցի վերաբերյալ գործողություն կատարելուց** կամ որոշում կայացնելուց, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ անհապաղ գործողություն կատարելը կամ որոշում կայացնելը պայմանավորված է անձանց կյանքի, առողջության, իրավունքների, ազատությունների կամ օրինական շահերի, պետական անվտանգության, հասարակական կարգի, առողջության և բարոյականության պաշտպանության անհրաժեշտությամբ՝ այդ մասին տեղեկացնելով վարույթի մասնակիցներին, իր վերադասին կամ անմիջական

ղեկավարին, իսկ վերադաս կամ անմիջական ղեկավար չունենալու դեպքում՝ Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին:

4.7 Մինևույն ժամանակ Օրենքի նույն հոդվածի 11-րդ մասը կարգավորում է փոխկապակցված անձանց շրջանակը՝ սահմանելով, որ սույն հոդվածի իմաստով՝ փոխկապակցված անձինք են՝ պաշտոն զբաղեցնող անձի ամուսինը, պաշտոն զբաղեցնող անձի կամ նրա ամուսնու զավակը (այդ թվում՝ որդեգրված), ծնողը (այդ թվում՝ որդեգրողը), քույրը, **եղբայրը:**

4.8 ՀՀ կառավարության 2017 թվականի մայիսի 4-ի N 526-Ն որոշման հավելված 1-ով հաստատված է գնումների գործընթացի կազմակերպման կարգը (այսուհետ՝ Կարգ), որի 4-րդ կետով սահմանված իրավակարգավորման համաձայն՝ գնման գործընթացը հետևյալ գործընթացների (գործառույթների) ամբողջությունն է՝ 1) գնումների պլանավորում, 2) գնման գործընթացի կազմակերպում (ներառյալ գնման առարկայի բնութագրերի հաստատումը), 3) **պայմանագրի կնքում**, 4) պայմանագրի կատարում և կառավարում, Կարգի 6-րդ կետի 1-ին ենթակետի «գ» պարբերության համաձայն՝ պատվիրատուի ղեկավարը՝ **տեղական ինքնակառավարման մարմիններում՝ համայնքի ղեկավարն է կամ վերջինիս կողմից լիազորված պաշտոնատար անձն է**, Կարգի 7-րդ կետի 2-րդ ենթակետի «ա» պարբերության համաձայն՝ **պատվիրատուի ղեկավարը**, ի թիվս այլ գործառույթների, **կնքում է պայմանագիրը:**

4.9 «Գնումների մասին» օրենքի 36-րդ հոդվածի համաձայն՝ պայմանագիր կնքվում է գնահատող հանձնաժողովի որոշման հիման վրա՝ պատվիրատուի կողմից:

4.10 «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1.1-ին կետի համաձայն՝ Հանձնաժողովի գործառույթներից է՝ **պետական պաշտոն զբաղեցնող անձանց** (բացառությամբ պատգամավորի, դատավորի, Բարձրագույն դատական խորհրդի անդամի, դատախազի, քննիչի), համայնքների ղեկավարների, նրանց տեղակալների, Երևան համայնքի վարչական շրջանների ղեկավարների, նրանց տեղակալների պաշտոն զբաղեցնող անձանց վարքագծի կանոնների, բացառությամբ նվերներ ընդունելու սահմանափակումների, և **շահերի բախման կարգավորումների պահպանմանը հետևելը:**

4.11 «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքով նախատեսված վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ վարույթի հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվում են Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքով, ինչպես նաև «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով՝ հաշվի առնելով սույն օրենքով սահմանված առանձնահատկությունները:

4.12 «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» օրենքի 37-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ վարչական մարմինը պարտավոր է ապահովել փաստական հանգամանքների բազմակողմանի, լրիվ և օբյեկտիվ քննարկումը՝ բացահայտելով գործի բոլոր, այդ թվում՝ վարույթի մասնակիցների օգտին առկա հանգամանքները:

4.13 Օրենսգրքի 252-րդ հոդվածի համաձայն՝ մարմինը ապացույցները գնահատում է իր ներքին համոզմունքով, որը հիմնված է գործի՝ իրենց ամբողջությամբ վերցված բոլոր հանգամանքների համակողմանի, լրիվ և օբյեկտիվ հետազոտման վրա, ղեկավարվելով օրենքով և իրավագիտակցությամբ:

4.14 Օրենսգրքի 244.17-րդ հոդվածի համաձայն՝ Օրենսգրքի 169.31-րդ հոդվածով նախատեսված վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ գործերը քննում և վարչական տույժեր է նշանակում Հանձնաժողովը:

4.15 Օրենսգրքի 169.31-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ վերադաս կամ անմիջական ղեկավար չունեցող կամ **քաղաքական պաշտոն զբաղեցնող անձի կողմից շահերի բխման իրավիճակի վերաբերյալ Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին շահերի բխմանը վերաբերող հանգամանքների մասին գրավոր հայտարարություն չներկայացնելը՝** առաջացնում է տուգանքի նշանակում՝ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի երեքհարյուրապատիկի չափով:

4.16 Օրենսգրքի 282-րդ հոդվածի համաձայն՝ քննելով վարչական իրավախախտման վերաբերյալ գործը, մարմինը (պաշտոնատար անձը) ընդունում է հետևյալ որոշումներից մեկը՝ 1) վարչական տույժ նշանակելու մասին, 2) գործի վարույթը կարճելու մասին:

Սույն գործով հաստատված փաստական հանգամանքների նկատմամբ կիրառելի իրավական նորմերի վերլուծության արդյունքում Հանձնաժողովն արձանագրում է.

Օրենքով կարգավորվում են հանրային պաշտոն զբաղեցնող անձի կողմից նույն օրենքով սահմանված դեպքերում շահերի բախման իրավիճակի վերաբերյալ Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին շահերի բախմանը վերաբերող հանգամանքների մասին գրավոր հայտարարություն ներկայացնելուն առնչվող իրավահարաբերությունները:

Սույն գործով Կոտայքի մարզի Հրազդան համայնքի ղեկավար Սևակ Միքայելյանը Օրենքի 5-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված կարգավորումների համաձայն՝ հանդիսանում է համայնքային քաղաքական պաշտոն զբաղեցնող անձ, ուստի, վերջինիս նկատմամբ կիրառելի են Օրենքի 33-րդ հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված շահերի բախմանը վերաբերող իրավակարգավորումները:

Սույն գործում առկա փաստական տվյալների համաձայն՝ Սևակ Միքայելյանը, որպես պատվիրատուի ղեկավար (Կոտայքի մարզի Հրազդան համայնքի ղեկավար) իր լիազորությունների շրջանակում համայնքի կարիքների համար պայմանագիր է կնքել Օրենքի իմաստով իր հետ փոխկապակցված անձի՝ եղբոր բաժնեմասնակցությամբ առևտրային կազմակերպության՝ «Լարգո-Վինչ» ՍՊԸ-ի հետ:

Հանձնաժողովն ուսումնասիրելով վարույթի մասնակցի դիրքորոշումն առ այն, որ օրենքով սահմանված կարգով հայտարարված մրցույթին հրավերի պահանջներին բավարարող մասնակցի հետ պայմանագրի կնքման գործընթացում մասնավոր շահի դրսևորման մասին վկայող որևէ արտոնություն ընկերությանը չի տրամադրվել, ինչն էլ վկայում է շահերի բախման դեպքի բացակայության մասին՝ վերոնշյալի առնչությամբ արձանագրում է հետևյալը.

Օրենքի 33-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանվում է «շահերի բախման» հասկացությունը, որի համաձայն՝ սույն օրենքի իմաստով՝ շահերի բախումն իրավիճակ է, երբ պաշտոն զբաղեցնող անձի մասնավոր շահերն ազդում են կամ կարող են ազդել վերջինիս պաշտոնեական պարտականությունների անաչառ և օբյեկտիվ կատարման վրա:

Միաժամանակ, նույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դրույթով բացահայտված են «Պաշտոն զբաղեցնող անձի մասնավոր շահի» բովանդակային սահմանները:

«Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» օրենքի 41-րդ հոդվածի համաձայն՝ նորմը մեկնաբանվում է՝ հաշվի առնելով նորմատիվ իրավական ակտն ընդունելիս այն ընդունող մարմնի նպատակը՝ ելնելով դրանում պարունակվող բառերի և արտահայտությունների տառացի նշանակությունից, ամբողջ հոդվածի, գլխի, բաժնի կարգավորման համատեքստից, այն նորմատիվ իրավական ակտի դրույթներից, ի կատարումն որի ընդունվել է այդ ակտը, տվյալ նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված սկզբունքներից, իսկ այդպիսի սկզբունքներ սահմանված չլինելու դեպքում՝ տվյալ իրավահարաբերությունը կարգավորող իրավունքի ճյուղի սկզբունքներից:

Տվյալ դեպքում վերոնշյալ իրավակարգավորումների համակարգային վերլուծությունից հետևում է, որ Օրենքով սահմանված իմպերատիվ պահանջներն ապահովում են պաշտոնատար անձի մասնավոր շահի ինչպես հնարավոր, այնպես էլ փաստացի ազդեցության չեզոքացումը վերջինիս պաշտոնեական պարտականությունների անաչառ և օբյեկտիվ կատարման վրա, որը կարող է դրսևորվել ինչպես որոշում կայացնելու, այնպես էլ գործողություն կատարելու արարքներում:

Այսպես, «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1.1-ին կետի համաձայն՝ Հանձնաժողովի գործառույթներից է համայնքների ղեկավարների (...) կողմից «Հանրային ծառայության մասին» օրենքով սահմանված (...) շահերի բախման կարգավորումների (...) պահպանմանը հետևելը:

Օրենքի 33-րդ հոդվածի 8-րդ մասով սահմանված իրավակարգավորումների վերլուծությունից բխում է, որ Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով շահերի բախմանը վերաբերող հանգամանքների մասին հայտարարություն ներկայացնելու պարագայում անձը պետք է ձեռնպահ մնա հարցի վերաբերյալ գործողություն կատարելուց՝ բացառություն սահմանելով միայն այն դեպքերի համար, երբ անհապաղ գործողություն կատարելը կամ որոշում կայացնելը պայմանավորված է անձանց կյանքի, առողջության, իրավունքների, ազատությունների կամ օրինական շահերի, պետական անվտանգության,

հասարակական կարգի, առողջության և բարոյականության պաշտպանության անհրաժեշտությամբ:

Վերլուծելով Օրենքի 33-րդ հոդվածի 7-րդ մասի իրավակարգավորումները՝ պարզ է դառնում, որ նշված իրավակարգավորմամբ նախատեսվում է շահերի բախմանը վերաբերող հանգամանքների մասին Հանձնաժողով հայտարարություն ներկայացնելու պարտականություն, որը չկատարելու համար վարչական պատասխանատվություն է նախատեսված Օրենսգրքի 169.31-րդ հոդվածի 1-ին մասով: Նշված դրույթով սահմանված զանցանքի օբյեկտիվ կողմը դրսևորվում է իրավասու մարմին հայտարարություն չներկայացնելու արարքով:

Հանձնաժողովի վերը նշված լիազորություններն իրացվում են ինչպես վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ վարույթների (Օրենսգրքի 169.31-րդ հոդվածով նախատեսված իրավախախտումների կապակցությամբ), այնպես էլ «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքով (27-33-րդ հոդվածներով սահմանված դրույթներ) նախատեսված համապատասխան վարույթների իրականացմամբ:

«Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» օրենքի 2-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ **առանձին տեսակի վարչական վարույթների առանձնահատկությունները** սահմանվում են օրենքներով և Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով:

Վերոնշյալ օրենսդրական դրույթների բովանդակային սահմանների առնչությամբ անհրաժեշտ ենք համարում համեմատական վերլուծությամբ նշել, որ բոլոր այն դեպքերում, երբ կոնկրետ գործի հանգամանքներով պայմանավորված անհրաժեշտ է պարզել արդյո՞ք պաշտոնատար անձի վարքագծում (գործողություններում) առկա է շահերի բախման դեպք, թե այն բացակայում է, ապա նշված հարցի լուծումը հնարավոր է ապահովել օրենսդրորեն Հանձնաժողովին վերապահված առանձին տեսակի վարույթների իրականացմամբ, որպիսին հանդիսանում է բացառապես «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքով սահմանված համապատասխան վարույթը:

Այսպիսով, օրենսդիրը Հանձնաժողովին է վերապահել լիազորություն քննել և լուծել պաշտոնատար անձի վարքագծում (գործողություններում) շահերի բախման դեպքի

առկայության կամ բացակայության հարցը, «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքով սահմանված վարույթի շրջանակում, որը հարուցվում է «Հանրային ծառայության մասին» օրենքով սահմանված շահերի բախման դեպքի առնչությամբ «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքի 27-րդ հոդվածով սահմանված հիմքերով, իրականացվում է նույն օրենքով սահմանված ընթացակարգային առանձնահատկություններով և եզրափակվում է կոլեգիալ մարմնի կողմից եզրակացության ընդունմամբ, որով հաստատված է համարվում պաշտոն զբաղեցնող անձի վարքագծում շահերի բախման դեպքի առկայության կամ բացակայության հարցը:

Իսկ բոլոր այն դեպքերում, երբ առկա է Օրենսգրքի 169.31-րդ հոդվածով նախատեսված առերևույթ իրավախախտումների դեպքեր, ապա Հանձնաժողովի կողմից գործը քննվում և լուծվում է Օրենսգրքով նախատեսված վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ գործի վարույթի շրջանակներում, արդյունքում կոլեգիալ մարմնի կողմից ընդունվում են վարչական պատասխանատվության միջոցի կիրառման (գործի վարույթի կարճման) վերաբերյալ որոշումներ, որով հաստատված է համարվում պաշտոնատար անձի վարքագծում (գործողությունում կամ անգործությունում) կոնկրետ զանցանքի դրսևորված լինելը, այսինքն՝ վարչական իրավախախտման վերաբերյալ վարույթում լուծվում են «Հանրային ծառայության մասին» օրենքով սահմանված իմպերատիվ պահանջների խախտված լինել կամ չլինելու խնդիրները, որոնք օրենսդրորեն նպատակաուղղված են ապահովելու պաշտոնատար անձի մասնավոր շահի ինչպես հնարավոր, այնպես էլ փաստացի ազդեցության չեզոքացումը վերջինիս պաշտոնեական պարտականությունների անաչառ և օբյեկտիվ կատարման վրա:

Նշենք նաև, որ պաշտոնատար անձի մասնավոր շահի հնարավոր ազդեցության մասին անդրադարձ է կատարվել նաև միջազգային իրավական փաստաթղթերում:

Այսպես, Եվրոպայի խորհրդի նախարարների կոմիտեի կողմից սահմանված «Հանրային ծառայողների վարքագծի կանոնագրքի» (այսուհետ՝ Վարքագծի կանոնագիրք) համաձայն՝ (R(2000)10 Հանձնարարական, ընդունված 106-րդ նստաշրջանի ընթացքում 2000 թվականի մայիսի 11-ին, Հոդված 13) շահերի բախումն առաջանում է բոլոր այն դեպքերում, երբ պաշտոնատար անձի մոտ առկա է անձնական այնպիսի շահ, որը կարող է ազդել կամ թվում է, թե կարող է ազդել պաշտոնատար անձի պաշտոնեական

լիազորությունների անաչառ և օբյեկտիվ իրականացման վրա: Այս պարագայում անձնական շահը ենթադրում է առավելությունների կամ արտոնությունների ձևավորում իր անձի կամ իր ընտանիքի անդամների, մերձավոր ազգականների, ընկերների, անձանց կամ կազմակերպությունների համար, որոնց հետ պաշտոնատար անձն առնչություն ունի:

Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպության (ՏՀԶԿ) Հանրային ծառայությունում շահերի բախման իրավիճակների կառավարման մասին ուղեցույցում շահերի բախումը բնութագրում է հետևյալ կերպ՝ շահերի բախումն ընդգրկում է հանրային ծառայողի մոտ հանրային պարտականությունների և մասնավոր շահերի կոնֆլիկտը, որտեղ հանրային ծառայողն ունի մասնավոր շահ, որը կարող է անտեղի ազդեցություն ունենալ հանրային ծառայողի պաշտոնական պարտականությունների իրագործման վրա: Եթե շահերի բախման իրավիճակները պատշաճորեն չնույնականացվեն և կառավարվեն, ապա դրանք կարող են լրջորեն վտանգել կազմակերպությունների բարեվարքությունը և հանգեցնել կոռուպցիայի ինչպես հանրային ոլորտում, այնպես էլ մասնավոր:

Եվրոպայի խորհրդի տեղական և տարածքային իշխանությունների կոնգրեսի «Շահերի բախումը տեղական և տարածքային մակարդակներում» հուշագրում սահմանվում են շահերի բախման քաղաքականության նպատակները և խնդիրները՝ նշելով, որ ընդհանուր առմամբ, շահերի բախման քաղաքականությունները չպետք է միայն լինեն շահերի բախման կանխարգելման գործիք: Դրանք պետք է նաև՝

- Մեծացնեն վստահությունը կառավարության նկատմամբ,
- Ցուցադրեն ընտրված ներկայացուցիչների և պաշտոնատար անձանց բարեվարքության բարձր մակարդակը,
- Կանխարգելեն շահերի բախման ի հայտ գալը, քանի որ պաշտոնական գործողությունները ենթակա կլինեն հանրային հսկողության,
- Պետական պաշտոնավարումից հետ պահեն այնպիսի անձանց, որոնց անձնական ֆինանսական միջոցները ենթակա չեն հանրային հսկողության,

- Հանրությանն ավելի մեծ հնարավորություն ընձեռեն պետական պաշտոնատար անձանց կատարողականի մասին դատելու՝ վերջինների արտաքին ֆինանսական շահերի լույսի ներքո:

Ոչ միայն Եվրոպայի Խորհրդի կողմից սահմանված Վարքագծի կանոնագիրքը, այլ նաև Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպությունը (ՏՀՀԿ) շահերի բախման հասկացության մեջ ընդգրկում են նաև հավանական և թվացյալ շահերի բախումը: Ըստ ՏՀՀԿ-ի մեկնաբանության՝ հավանական և թվացյալ շահերի բախումը ևս վտանգում է պաշտոնեական որոշումների անաչառության նկատմամբ հանրային վստահությունը: Պաշտոնատար անձինք որոշումների կայացման ժամանակ պետք է հաշվի առնեն նաև հանրային ընկալումները: ՏՀՀԿ-ն առաջարկում է, որ հավանական և թվացյալ շահերի բախման դեպքերը ևս պետք է բացառվեն, որպեսզի նվազեցվեն պաշտոնատար անձի համբավի առնչությամբ այն ռիսկերը, որոնք կարող են վնասել անձի/համակարգի բարեվարքությանը (Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպություն, Հանրային ծառայությունում շահերի բախման կառավարում, գործիքակազմ 1):

ՏՀՀԿ-ն շահերի բախումը սահմանում է որպես հակասություն պաշտոնատար անձի մասնավոր շահի և պաշտոնեական պարտականությունների միջև, որի պարագայում անձի մասնավոր շահը կարող է ոչ պատշաճ կերպով ազդել պաշտոնեական պարտականությունների իրականացման վրա (ՏՀՀԿ Գործիքակազմ հանրային պետական ոլորտում շահերի բախման կառավարման վերաբերյալ, տե՛ս էջ 13):

Սույն վարույթի շրջանակներում գնումների armeps համակարգում առկա տվյալների ուսումնասիրմամբ պարզ է դառնում, որ քննարկվող գնման գործընթացին մասնակցելու միակ հայտ ներկայացնողը եղել է «Լարգո-Վինչ» ՍՊԸ-ն: Վերոնշյալի առնչությամբ Հանձնաժողովն արձանագրում է, որ նշված հանգամանքը, սակայն, պաշտոնատար անձին չի ազատում գնման գործընթացի ինքնուրույն փուլ հանդիսացող պայմանագրի կնքման գործընթացում շահերի բախմանը վերաբերող հանգամանքների մասին Հանձնաժողովին գրավոր հայտարարություն ներկայացնելու պարտավորությունից, որով ապահովվում է պաշտոնատար անձի՝ շահերի բախման իրավիճակից զերծ մնալու օրենսդրի կողմից կանխորոշված նպատակը:

Վերոշարադրյալի հաշվառմամբ՝ Հանձնաժողովն արձանագրում է, որ իրականացված գնման գործընթացի շրջանակներում պատվիրատուի և Ընկերության միջև վկայակոչված պայմանագրի կնքումն արդեն իսկ վկայում է այն մասին, որ հայտարարված մրցույթում միակ հայտ ներկայացրած և հաղթող ճանաչված Ընկերության հետ պայմանագրի կնքման պահին համայնքի ղեկավարին հայտնի է եղել կնքման ենթակա պայմանագրի կողմ հանդիսացող առևտրային կազմակերպության բաժնեմասնակցի՝ իր հետ փոխկապակցվածության հանգամանքը:

Հանձնաժողովն արձանագրում է, որ որևէ ձևով դրսևորված փոխկապակցվածության հանգամանքի առկայությունն արդեն իսկ այն ազդակն է, որի պարագայում պաշտոնատար անձը, ում վերաբերելի են շահերի բախմանն առնչվող իրավակարգավորումները, մինչև որոշում ընդունելը կամ գործողություն կատարելը պարտավոր է շահերի բախմանը վերաբերող հանգամանքների մասին Հանձնաժողովին գրավոր հայտարարություն ներկայացնել:

Վկայակոչված հանգամանքով պայմանավորված՝ վարույթի մասնակիցը պարտավոր էր, իր պաշտոնական պարտականությունների անաչառ և օբյեկտիվ կատարման վրա իր մասնավոր շահի ազդեցության չեզոքացում ապահովելու անհրաժեշտությունից ելնելով, ձեռնպահ մնալ գործողություն կատարելուց, տվյալ պարագայում վկայակոչված պայմանագրի կնքումից և Օրենքով սահմանված ժամկետում հայտարարություն ներկայացնել Հանձնաժողով: Մինչդեռ, վարույթի մասնակիցն օրենքով սահմանված ժամկետում ոչ միայն Հանձնաժողով չի ներկայացրել նշված հայտարարությունը, այլև, որպես պատվիրատուի ղեկավար, իր լիազորությունների շրջանակում, կատարել է գործողություն՝ կնքելով իր հետ փոխկապակցված անձի բաժնեմասնակցությամբ առևտրային կազմակերպության հետ պայմանագիր:

Տվյալ դեպքում անկողմնակալ դիտորդի տեսանկյունից փաստացի իր հետ փոխկապակցված անձի՝ եղբոր բաժնեմասնակցությամբ, առևտրային կազմակերպության հետ պայմանագրի կնքումն ինքնին ընկալվում է որպես առերևույթ շահերի բախման դեպք, և անկախ հանգամանքից, թե գնման գործընթացն իրականացվել է գնումների վերաբերյալ

օրենսդրական ընթացակարգերի պահպանմամբ, թե ոչ, այն արդեն իսկ հանրային ընկալման տեսանկյունից դիտարկվում է որպես արտոնություն:

Օրենսդիրը, նպատակ հետապնդելով առավել ամրապնդելու կոռուպցիայի կանխարգելումը, այդ թվում՝ ապահովելու պաշտոնատար անձի կողմից ի օգուտ իր հետ փոխկապակցված անձանց կատարված յուրաքանչյուր գործողություն իրավական պետության տեսադաշտից դուրս չթողնելու դեպքերի բացառումը՝ անկախ օրենսդրական ընթացակարգային պահանջների պահպանված լինելու կամ այլ գործոններից, սահմանել է շահերի բախման հնարավոր բոլոր իրավիճակների առավելագույն բացառման իրավական հնարավորության ապահովմանն ուղղված դրույթներ: Միաժամանակ, նման հնարավոր իրավիճակների առկայության վերաբերյալ օբյեկտիվ դիտորդի ընկալումը չեզոքացնելու նպատակով սահմանվել են սույն գործով քննարկվող դրույթները, որպեսզի պաշտոնատար անձանց հնարավորություն ընձեռվի հավանական շահերի բախման դեպքերում մասնագիտացված մարմնից՝ Հանձնաժողովից կարծիք հայցելու:

Վերոնշյալի համատեքստում անդրադառնալով վարույթի մասնակցի այն դիրքորոշմանը, որ համայնքի ղեկավարը ստորագրել է գնումների մասին օրենսդրությամբ սահմանված պահանջների պահպանմամբ ընտրված մասնակցի հետ կնքման ենթակա պայմանագիրը, հիմք ընդունելով այն հանգամանքը, որ դա ոչ թե հայեցողական լիազորություն է, այլ ի պաշտոնե համայնքի ղեկավարի պարտականությունն է՝ նշվածի կապակցությամբ անհրաժեշտ է ընդգծել, որ սույն վարչական իրավախախտման վերաբերյալ վարույթը հարուցվել է Օրենսգրքի 169.31-րդ հոդվածի հիմքով, որի պարագայում նախատեսված է վարչական պատասխանատվություն վերադաս կամ անմիջական ղեկավար չունեցող կամ քաղաքական պաշտոն զբաղեցնող անձի կողմից շահերի բախման իրավիճակի վերաբերյալ Հանձնաժողովին շահերի բախմանը վերաբերող հանգամանքների մասին գրավոր հայտարարություն չներկայացնելու արարքի համար: Վերոնշյալից հետևում է, որ նշված կարգավորումը նախատեսված է հենց պաշտոնատար անձի կողմից իր լիազորությունների իրականացման՝ ի պաշտոնե գործելիս վարքագծի դրսևորման առնչությամբ շահերի բախմանը վերաբերելի իրավակարգավորումների խախտումները բացառելու նպատակով: Տվյալ դեպքում, իրավախախտման կատարման

համար էական է հանդիսանում այն հանգամանքը, որ անձն իրացրել է ոչ թե հայեցողական լիազորություններ, այլ գործելով ի պաշտոնն՝ չի առաջնորդվել վերոնշյալ դրույթով սահմանված շահերի բախումը կանխարգելող ընթացակարգով:

Սույն գործով առկա փաստերի համադրման արդյունքում Հանձնաժողովն եզրահանգում է, որ Սևակ Միքայելյանի կողմից իր պաշտոնական պարտականությունների անաչառ և օբյեկտիվ կատարումն ապահովելու նպատակով չեն ձեռնարկվել օրենքով սահմանված համապատասխան գործողություններ շահերի բախման իրավիճակում չհայտնվելու կամ հնարավոր նման իրավիճակում հայտնվելու պարագայում օրենքով նախատեսված կանխարգելման ընթացակարգերով առաջնորդվելու ուղղությամբ:

Վերոշարադրյալի արդյունքում սույն գործով վարույթի մասնակցի կողմից խախտվել է Օրենքի 33-րդ հոդվածի 7-րդ մասի պահանջը՝ շահերի բախմանը վերաբերող հանգամանքների մասին Հանձնաժողով հայտարարություն ներկայացնելու առնչությամբ, որի արդյունքում թույլ է տրվել Օրենսգրքի 169.31-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված արարքը:

Հանձնաժողովը, անդրադառնալով վերոնշյալ իրավախախտման հիմքով պատասխանատվություն սահմանելու հարցին, գտնում է, որ անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր գործով գնահատել, արդյոք տվյալ խախտումը հանգեցրել է նորմով պաշտպանվող իրավահարաբերությունների խաթարմանը: Այս առնչությամբ էական է խախտման (արարքի) որակական կողմը:

Արարքի որակական կողմը գնահատելիս անհրաժեշտ է հաշվի առնել՝ արդյոք արարքը կարող է պարունակել Օրենսգրքով սահմանված արարքի հատկանիշներ և այնպիսի էական վնաս չի պատճառել ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձին, հասարակությանը, պետությանը, որի հիմքով սահմանված պատասխանատվությունը կդիտարկվի համաչափ:

Վերոշարադրյալից ելնելով՝ Հանձնաժողովն արձանագրում է, որ Սևակ Միքայելյանի կողմից կատարված արարքը հանգեցնում է օրենքով պահպանվող շահերի՝ սույն դեպքում «Հանրային ծառայության մասին» օրենքով ամրագրված՝ շահերի բախմանը վերաբերելի իրավահարաբերությունների բուն էության խաթարմանը՝ հաշվի առնելով այն, որ նշված պայմանագրերի կնքմամբ, պաշտոնատար անձը չի ներկայացրել գրավոր հայտարարություն

Հանձնաժողովին, և, ըստ էության, ձեռնպահ չի մնացել գործողություն կատարելուց: Միաժամանակ, առկա չեն եղել նաև այն դեպքերը, երբ անհապաղ գործողություն կատարելը պայմանավորված է եղել անձանց կյանքի, առողջության, իրավունքների, ազատությունների կամ օրինական շահերի, պետական անվտանգության, հասարակական կարգի, առողջության և բարոյականության պաշտպանության անհրաժեշտությամբ:

Այսպիսով, Կոտայքի մարզի Հրազդան համայնքի ղեկավար Սևակ Միքայելյանի հետ «Հանրային ծառայության մասին» օրենքի իմաստով փոխկապակցված անձ Մեխակ Միքայելյանի բաժնեմասնակցությամբ «Լարգո-Վինչ» ՍՊԸ-ի հետ իրականացված գնման գործընթացի արդյունքում 2024 թվականի հունվարի 30-ին թիվ ԷԱՃԱՊՁԲ ԿՄՀՔ-ԷԱՃԱՊՁԲ-24/03 պայմանագրի կնքմամբ Սևակ Միքայելյանն իր լիազորությունների շրջանակում կատարել է գործողություն, որն առերևույթ կարող էր հանգեցնել շահերի բախման իրավիճակի առաջացման, մինչդեռ, որպես քաղաքական պաշտոն զբաղեցնող անձ «Հանրային ծառայության» մասին օրենքով սահմանված կարգով 10-օրյա ժամկետում շահերի առկայության մասին գրավոր հայտարարություն չի ներկայացրել Հանձնաժողով՝ խախտելով օրենքով սահմանված շահերի բախմանը վերաբերելի իրավակարգավորումների պահանջը:

Ղեկավարվելով «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքի 22-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով, 26-րդ հոդվածով, Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքի 169.31-րդ հոդվածի 1-ին մասով, 244.17-րդ հոդվածի 1-ին մասով՝ Հանձնաժողովը

Ո Ր Ո Շ Ե Ց

1. Կոտայքի մարզի Հրազդան համայնքի ղեկավար Սևակ Միքայելյանի նկատմամբ կիրառել վարչական տույժ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի երեքհարյուրապատիկի՝ **300 000** (երեք հարյուր հազար) ՀՀ դրամի չափով:

2. Տուգանքը պետք է վճարվի իրավախախտողի կողմից գանձապետական 900005001335 «Իրավախախտումների համար կիրառվող վարչական տուգանքներ և պատժամիջոցներ» հաշվեհամարին՝ վճարման անդորրագրի «նպատակ» դաշտում **պարտադիր նշելով սույն որոշման համարը:**

3. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում Սևակ Միքայելյանին այն սահմանված կարգով հանձնելու (հանձնված համարվելու) հաջորդող օրվանից:

4. Սույն որոշումը կարող է բողոքարկվել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով և ժամկետում:

ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ

ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՏԱՐՈՂ՝

ՄԱՐԻԱՄ ԳԱԼՍՅԱՆ